

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

KONYA SAVUNMA SANAYİ ve HAVACILIK SEKTÖRÜ

Ahmet ÇELİK

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Haziran, 2021
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. VERİLERLE KONYA	2
3. KONYA SAVUNMA SANAYİ VE HAVACILIK SEKTÖRÜ	5
3.1. Sektör İhracat Verileri	5
3.2. Konya Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörü	7
4. KAYNAKÇA	9

1. GİRİŞ

Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörü (SSHS), ülkemizde 2010 yılından sonra adından söz ettirmeye başlayan ve özellikle son beş yıllık dönemde önemli gelişmeler göstererek Türk ihracatının lokomotiflerinden bir sektör haline gelmiştir. Sektörün çok kısa bir geçmişi olmasına rağmen çok geniş bir yelpazede üretim ve satış yapıyor duruma gelmiş olması önümüzdeki özellikle orta ve uzun vadede Türkiye'nin sektörde dünyanın önde gelen üretici ve ihracatçılarından biri olacağına bir habercisidir.

Türkiye İhracatçılar Meclisi verilerine göre 2021 yılı Mayıs ayında Türk savunma ve havacılık sektörü 170 milyon 347 bin dolar ihracat gerçekleştirmiştir. 2021 yılının ilk beş ayında sektörün ihracatı ise 1 milyar 120 milyon 21 bin dolar olmuştur.

Türkiye Savunma ve Havacılık Sektörü İhracatı-2021

Aylar	İhracat (Milyon Dolar)
Ocak	167,00
Şubat	233,23
Mart	247,10
Nisan	302,55
Mayıs	170,35
Toplam	1.120,21

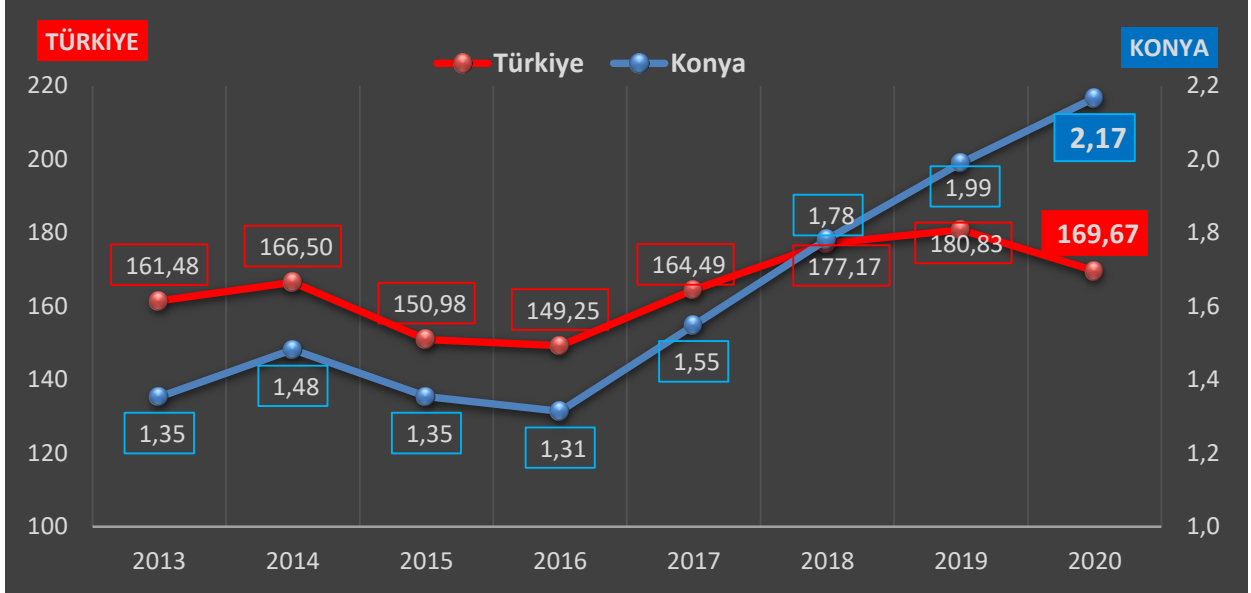
Kaynak: TİM

2020 Mayıs ayında Türk Savunma ve Havacılık Sektörü tarafından 112 milyon 401 bin dolar ihracat gerçekleştirilirken %51,6 artış yaşanarak Mayıs 2021'de sektör ihracatı 170 milyon 347 bin dolara yükselmiştir.

2020 yılı **ilk beş ayında sektör ihracatı** 755 milyon 271 bin dolar olarak gerçekleşirken bu rakam önceki yılın aynı dönemine göre %48,3 artış göstererek 1 milyar dolar düzeyini aşmıştır.

2. VERİLERLE KONYA

Konya ticaret ve sanayi âlemi, ihracat konusunda her geçen ay başarılarını artırmaya devam etmektedir. Türkiye'nin yüzde 6,2 azalış gösterdiği ihracatta **Konya, 2020'de yüzde 8,9 artış ile 2,17 milyar dolar ihracat yaparak tarihinin en yüksek ihracatını** gerçekleştirmiştir.

Konya, Türkiye'de 2020 yılında en çok ihracat yapan 15 il içerisinde, 2019 yılına göre **ihracatını en çok artıran 2. il** olmuştur.

Türkiye'nin ihracatını yüzde 65,5 artırdığı Mayıs ayında, Konya yaklaşık yüzde 70 artışla 224,12 milyon dolar ihracat yapmıştır. Bu veri sonucunda şehrimiz **ilk 5 ayda 1,2 milyar dolar ile tarihinin en yüksek ihracat rakamına ulaşmıştır.**

İller bazındaki ihracat değerlendirildiğinde, Türkiye ihracatında **11. sırada** yer almaktadır. **İhracatçı firma sayımız** 251 artarak **2.278** olmuştur.

Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu (**İSO 500 - 2020**) araştırmasında **Konya'dan** bu yıl **listeye 8 firmamız girmiştir.**

İl Düzeyindeki **Gayri Safi Yurtiçi Hasılamız (GSYH)** 2014 yılındaki 43,9 milyar TL'den 2019 sonunda **90,7 milyar TL'ye yükselmiştir.** Bu veriler ile **Konya**, toplam **GSYH'den 2,1 pay** alarak **il bazında 7'nci sırada** yer almıştır.

GSYH içindeki payları incelendiğinde, Konya’da **son 5 yılda sanayi sektöründeki yüzde 18’lik artış** son derece önemlidir.

Sektörlerin GSYH İçindeki Payları

Yıl	2014 (%)	2019 (%)
Sanayi	18,7	22,0
Tarım	17,8	18,6
Hizmet	45,4	45,4
İnşaat	6,5	4,2
Vergi, Sübvansiyon	11,6	9,8

Kaynak: TÜİK, 2021 Ocak

Konya Karaman Bölgesi (TR52), 2020 sonu itibarıyla 26 Kalkınma Bölgesi arasında **en düşük üçüncü işsizlik oranına sahip bölge** olup (yüzde 8,0), sektörel dağılımda ise sanayi/inşaat ve tarım alanlarında Türkiye ortalamasının üzerinde çalışan istihdamıyla öne çıkmaktadır.

2020 yılında **Konya, 560 Yatırım Teşvik Belgesi ile Türkiye’de 3. sırada** (10.505) yer almaktadır. Yatırım Teşvik Belgesi sayımız, 27 ilin toplamından daha fazladır. **En fazla yatırım teşvik belgesi** ise yüzde 80 paya sahip **449 belge ile imalat sektörüne** aittir.

2020 yılında kurulan "**şirket**" sayısı 2019 yılına göre **yüzde 32,6 artarak 2.147** olmuştur. 2019 yılına göre "Kooperatif" sayısı yüzde 82, "Gerçek kişi ticaret işletmesi" sayısı da yüzde 42 artmıştır.

2020 yılında **Konya, Türkiye’de**

- ✚ **2 Teknopark ile 5. sırada (85)**
- ✚ **25 Ar-Ge Merkezi ile 8. sırada (1.239)**
- ✚ **3 Tasarım Merkezi ile 9. sırada (371)**
- ✚ **5 Üniversite ile 4. sırada (207)**
- ✚ **61 Patent ile 8. sırada (2.214)**

yer almaktadır.

Konyamız; sahip olduğu 8'i aktif 10 adet organize sanayi bölgesi, Bakanlık destekli 17 küçük sanayi sitesi, il merkezinde 15 küçük sanayi sitesi, Konya iline bağlı ilçelerde yer alan 16 küçük sanayi sitesi ve 32 özel sanayi sitesi ile Türkiye ekonomisinin istihdam ve sanayi yükünü sırtlayan illerden bir tanesidir.

Konya İli Sanayi Alanları İşyeri ve İstihdam Sayıları (2020)

Sanayi Türleri	Sayı	Faal İşyeri Sayısı	İstihdam Sayısı
Organize Sanayi Bölgesi	10	957	53.920
Sanayi Sitesi	80	15.950	82.504
Toplam	90	16.907	136.424

Kaynak: Konya Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü ve Sanayi Site Müdürlükleri

Sanayi bölgesinde belli başlı faaliyet alanları; **otomotiv yedek parça, makina, tarım makina ve ekipmanları, savunma, plastik, mobilya ve ahşap, metal, döküm, gıda, inşaat yapım malzemeleri ve ambalaj** sanayidir.

Türkiye'nin en fazla organize sanayi bölgesine sahip illerinden birisi olan Konya; parselasyon/imar çalışmaları devam eden Kulu ve Iğın OSB'leri ile birlikte toplamda 10 adet OSB ile Türkiye ekonomisinin sanayi lokomotifleri arasında yer almaktadır. 2002 yılı ve öncesi 7 adet OSB kuruluyken, **2020 sonu itibarıyla aktif 8 OSB'de 50 binin üzerinde çalışana istihdam sağlanmaktadır.**

Şehrimiz;

- ✓ Tarımsal makine ve ekipman üretiminde Türkiye lideridir.
- ✓ Metal işlemede Türkiye pazarının %45'ine hâkimdir.
- ✓ Araç üstü ekipmanda Türkiye pazarının %70'ine sahiptir.
- ✓ Yivsiz Av Tüfeği Üretiminde Türkiye'de birinci, Savunma sanayisinde Türkiye'de ilk beştedir.
- ✓ Lisanssız Güneş Enerjisi Üretiminde Türkiye birincisidir.

2020 yılında ihracatımızdaki artış, ihracatçı firma sayısındaki artış, kurulan şirket sayısındaki artış ve son olarak da Türkiye'nin en büyük 500 sanayi kuruluşu listesinde Konyalı firma sayısının artışı salgın sürecine rağmen şehrimiz ekonomisinin temel taşı olan firmalarımızın özveri ile çalışmaya, üretmeye, istihdam oluşturmaya devam ettiğini göstermektedir. Konyalı firmalarımız ülke ekonomimizin büyümesi için katkı sağlamaya da devam etmektedir.

3. KONYA SAVUNMA SANAYİ VE HAVACILIK SEKTÖRÜ

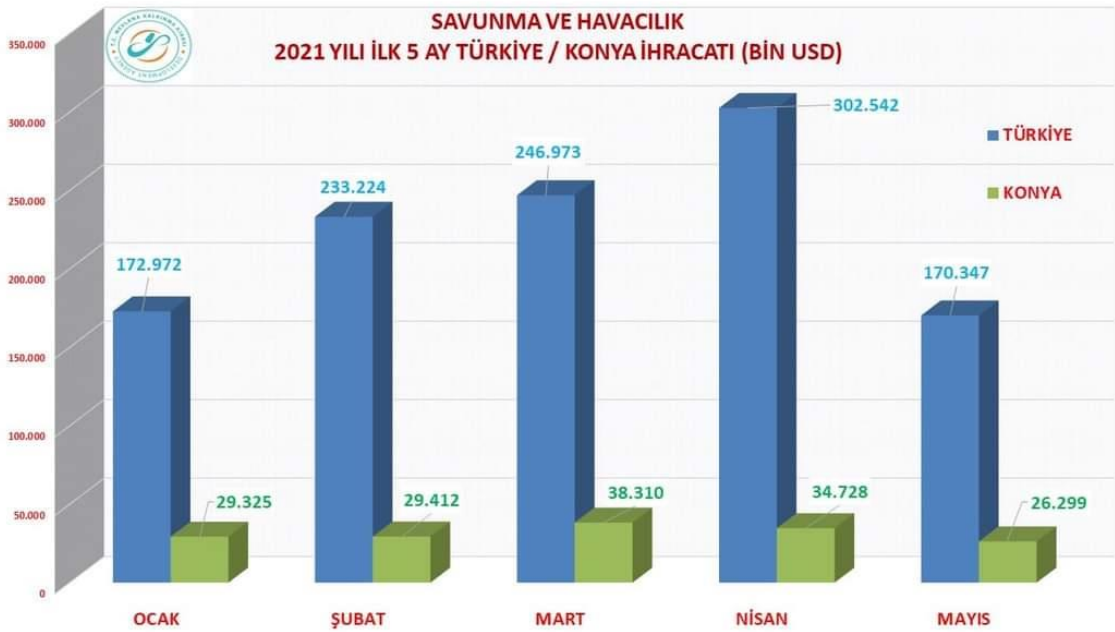
Konya mevcut üretim alt yapısının savunma sanayisine hizmet etme kabiliyetinin yanında, savunma sanayi ana üreticileri için de uygun bir yatırım alanıdır. Yenilenebilir enerji kaynakları ile güçlü bir enerji alt yapısına sahip olan Konya, yan sanayi varlığı, başkente olan yakınlık, raylı ulaşım bağlantıları ile önemli bir merkezdir.

İlimizde bulunan hava üssü ve burada konuşlu bulunan AVACS uçaklarının varlığı da coğrafi konumunun ve ulaşım imkânlarının da bir göstergesi niteliğindedir. Konya'da **Savunma Sanayi İhracatçılar Birliğine kayıtlı firmaların çoğunluğu av ve spor amaçlı tüfek imal eden işletmelerden** oluşmaktadır. Savunma sanayinin diğer alanlarında faaliyet gösteren diğer firmalarımız **ana yüklenici firmalara tedarikçi olarak çalışmakta**, doğrudan ihracatları bulunmamaktadır.

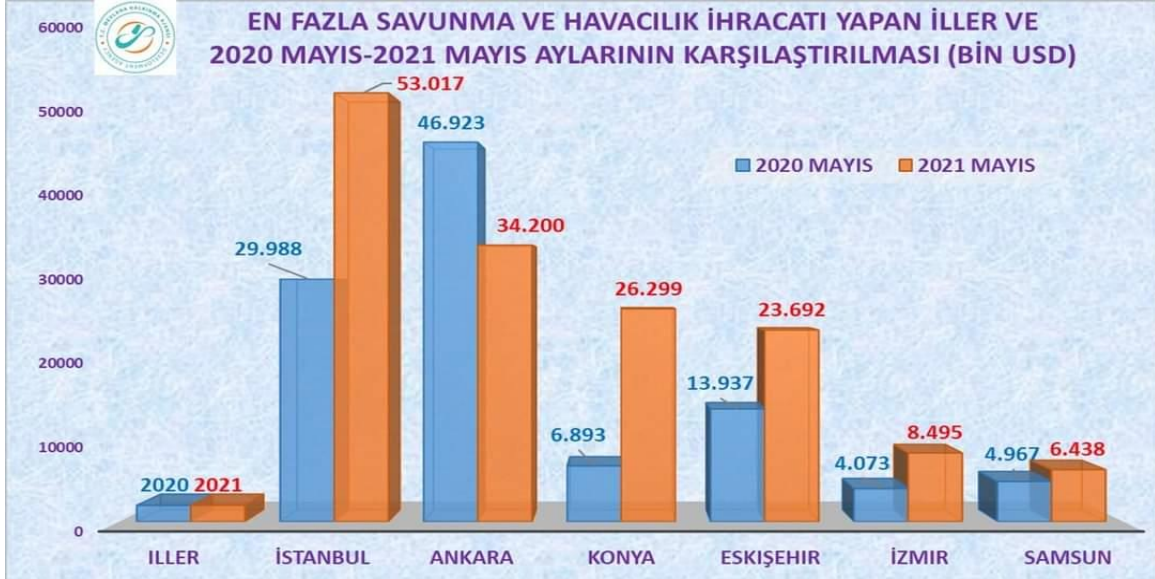
3.1. Sektör İhracat Verileri

Savunma ve Havacılıkta **2021 Yılı'nın ilk 5 ayında, Türkiye yaklaşık 1.2 Milyar Dolarlık ihracat** yaparken, **Konya** ise yine aynı dönemde **158 Milyon dolarlık** ihracat yapmıştır (2020 yılı ilk 5 ay 153.4 milyon dolar).

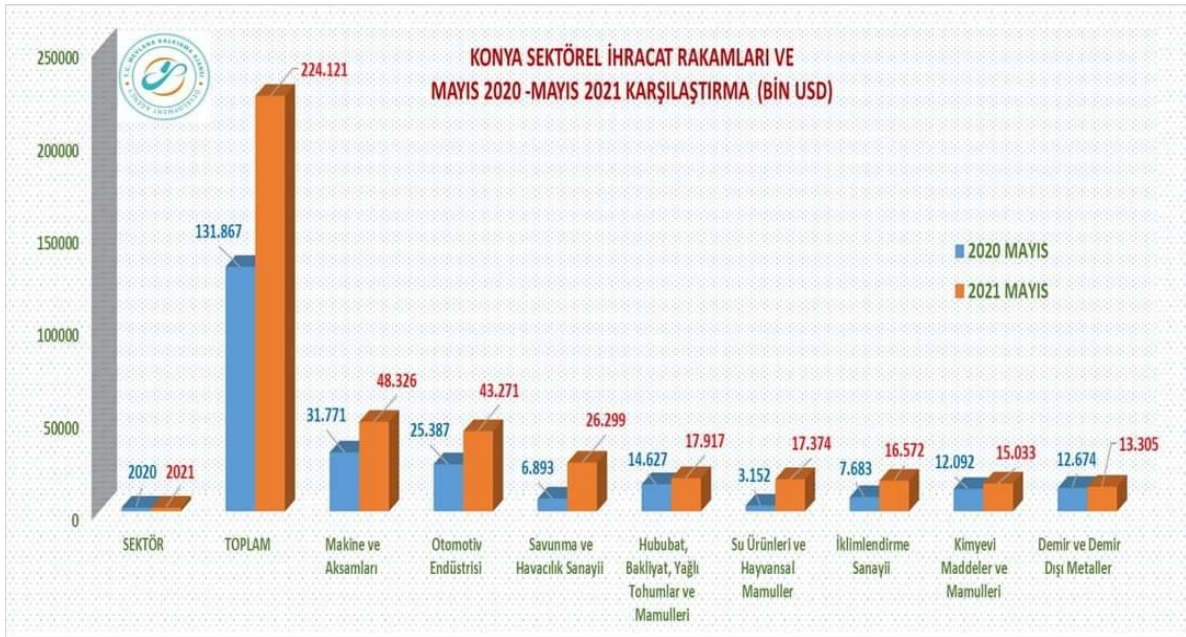
Konya'nın savunma ve havacılıkta yaptığı ilk 5 aylık ihracat, Türkiye savunma ve havacılık ihracatının **yaklaşık % 13'ü** durumundadır.

Konya; 2021 Mayıs ayında 26.3 milyon dolarlık savunma ve havacılık ihracatıyla, bu alanda **en fazla ihracat yapan iller arasında İstanbul ve Ankara'dan sonra 3. sıradaki yerini korumuştur.** Konya'yı, Eskişehir, İzmir ve Samsun takip ediyor.

Türkiye, Mayıs 2021 döneminde yaklaşık 170.3 milyon dolar savunma ve havacılık ihracatı yaparken bunun yaklaşık % 15.3'ü Konya'dan gerçekleşmiştir.

3.2. Konya Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörü

Konya Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörü ekosistemi Merkez, Beyşehir, Huğlu ve Üzümlü ile birlikte aşağıdaki başlıklarda özetlenebilir:

- ✓ **Türkiye’de Silah ve Mühimmat Üreticisi** (NACE kodu 25.40) toplam 670 firma bulunurken bunların **417’si Konya’dadır** (Yüzde 62,2).
- ✓ 2020 yılı **Konya savunma ve havacılık sanayi ihracatı; Türkiye ihracatının (2.3 milyar dolar) yüzde 6.7’si** yani 153.4 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu veri **Konya toplam ihracatının yüzde 7.3’üne** karşılık gelmektedir.
- ✓ Konya’da **en fazla ihracat yapan sektörlerde** Makine ve Otomotivden sonra **3. sıradadır**.
- ✓ **Türkiye silah mühimmat ihracatının** (652 milyon dolar) **yüzde 23.5’ini** ve **Türkiye av tüfeği** (GTIP 9303) **ihracatının** (291 milyon dolar) **% 52,5’ini** şehrimiz üstlenmiştir.
- ✓ **Şehrimiz, en fazla savunma sanayii ihracatı** yapan iller arasında **4. sırada** yer almaktadır.
- ✓ Konya’daki Savunma ve Havacılık Sanayi, **2011 den 2020 yılına** kadar **yüzde 1.100 büyüyerek en fazla büyüyen 2. sektör** olmuştur.
- ✓ Şehrin envanterinde **370 Mühendis, 205 Teknisyen, 858 Usta, 596 İdari Personel, 5.624 İşçi** ve diğer personellerle birlikte toplamda yaklaşık **8.400 kişilik silah konusunda tecrübeli nitelikli işgücü** bulunmaktadır.
- ✓ Uzaktan Komutalı Silah Sistemleri (UKSS) ,MP5, MPT 76, 40 mm Bombaatar, 9 mm Mermi, Mayına Karşı Kısmi Korunmalı Kurtarıcı, Keskin Nişancı Tüfeği, Makinalı Tabanca, 6.36 Tabanca, Yivli Silah, Ateşli/ Havalı çok çeşitli namlu ve kalibrede Av Tüfeği vb. üretimi,

Yine şehrimizde;

- ✚ **2 Yerli Ana Yüklenici Firma** (SSB) (Liste 120 Firmadan Oluşuyor)
- ✚ **11 Üretim İzin Belgesine Sahip Firma** (MSB) (166 Adet Türkiye)
- ✚ **MSB (AFGM) Onaylı Tedarikçi Listesinde 22 firma** (Türkiye’de 165 Firma)
- ✚ **23 Tesis Güvenlik Belgesine Sahip Firma**
- ✚ **2 Küme** (Toplam 71 Firma),
- ✚ **1 Teknoloji Endüstri Bölgesi**

- + **ASELSAN Konya Silah Sistemleri Tesisi (AKSS)**
- + Beyşehir’de ihtisaslaşma sürecinde **1 OSB**,
- + 2 Silah İhtisas Sanayi Sitesi (Yapım aşamasında),
- + **Konya Savunma Sanayi A.Ş.** (5’i Huğlu-Üzümlüden **toplam 24 firma ASELSAN ile ortak AKSS’yi kurdu**)
- + **1 Silah Sanayi Teknikerliği Eğitim Programı** (Huğlu MYO)
- + **2 Savunma Sanayii Meslek Lisesi** (Huğlu-Üzümlü),
- + **1 Savunma Mekanik Sistemler Eğitim Dalı** (Mehmet TUZA PAKPEN MTAL)
- + **1 ASELSAN Konya Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi**
- + **2 Savunma Teknolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi**,
- + **1 Uçak Gövde Motor Eğitim Dalı** (Ereğli Fatih MTAL)
bulunmaktadır.

Şehrimizde;

- **4 kez Savunma Sanayi Zirvesi** düzenlenmiştir.
- **Savunma Sanayiinin Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı** (MEVKA-SAVUNMA-SOP) sonuçlanmıştır.
- **Endüstriyel Yetkinlik Değerlendirme Programı** SSB– EYDEP (5 firma sertifika aldı-9 firma başta olmak üzere başvuru yapan diğer firmaların değerlendirme süreci devam ediyor.)
- **Türkiye Silah Test Merkezi-CIP laboratuvarı** (Proje aşamasında)
- **SSB Yetenek Envanterine (YETEN) giriş yapan 60 firma**,

Bunlara ilaveten şehrimiz için en önemli gördüğümüz husus **“Birlikte Konyayız” düsturunun iş âlemi temsilcileri ve kamu kurum, kuruluşlarının misyon ve vizyonlarına yerleşmiş olmasıdır.**

Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası, Konya Ticaret Borsası, Mevlana Kalkınma Ajansı, KOP Bölge İdare Başkanlığı, Esnaf ve Sanatkârlar Odası, 5 Üniversite, **Model Fabrika**, Teknopark, Beyşehir Ticaret ve Sanayi Odası, Beyşehir Silah Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (Beysisad), Huğlu Sanayici Ve İşadamları Derneği (Husiad), Huğlu Av Tüfekleri Kooperatifi

Yukarıdaki kurumlar ile birlikte **SSB, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, MKEK, Aselsan, STM, Roketsan, Havelsan, TRTEST, SSTEK VE MSB-AFGM** ile şehrimiz savunma sanayinin gelişmesi için yakın **işbirlikleri artarak devam etmektedir.**

4. KAYNAKÇA

- Konya Ekonomi Raporu 2020 (Konya Ticaret Odası Yayınları)
- Konya Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü ve Sanayi Site Müdürlükleri
- Konya Savunma Sanayi Araştırma Raporu (Konya Ticaret Odası “Savunma Sanayisine Yönelik Analiz ve Lobcilik Faaliyetleri Projesi TR52-18-TD/0068” Mevka, ABİGEM)
- KSO Savunma Sanayi Raporu
- Mevlana Kalkınma Ajansı (Uzman Fatih Yalçın)
- Türkiye İhracatçılar Meclisi